

**Cyberpesten: welke mediatietechnieken gebruiken ouders en
welke zijn effectief ter preventie van cyberpesten.**

**Cyberbullying: which mediation techniques are used by parents
and which are effective in preventing cyberbullying**

Evi Saenen

Open Universiteit

Werkstuk afstudeeronderzoek

Faculteit psychologie

Afstudeerrichting gezondheidspsychologie

Eerste begeleider: Trijntje Vollinck

Tweede begeleider: Catherine Bolman

Evi Saenen

Studentnummer: 850478447

Open Universiteit Nederland

Studiecentrum Diepenbeek

April 2011

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	p 2
Samenvatting	p 4
Summary	p 5
1. Inleiding	p 7
1.1. Kinderen en internet	p 7
1.2. Cyberpesten	p 7
1.3. Prevalentie van cyberpesten	p 8
1.4. Slachtoffers van cyberpesten	p 10
1.5. Gevolgen van cyberpesten	p 11
1.6. De rol van ouders bij het voorkomen en stoppen van cyberpesten	p 12
1.6.1. Mediatietechnieken	p 13
1.6.2. Mediatietechnieken: aard en effectiviteit	p 16
1.6.3. Inschatting van de effectiviteit van de maatregelen en overeenstemming tussen ouders en kinderen.	p 19
1.7. Centrale vraagstellingen en hypothesen	p 20
1.7.1. Conceptueel model	p 20
1.7.2. Deelvragen en hypothesen	p 21
2. Methode	p 21
2.1. Onderzoeksgroep	p 21
2.2. Meetinstrumenten	p 22
2.3. Procedure	p 25
2.4. Analysemethode	p 26
3. Resultaten	p 27
3.1. Beschrijvende onderzoeksresultaten vanuit het perspectief van de kinderen	p 27

3.2. Beschrijvende onderzoeksresultaten vanuit het perspectief van de ouders	p 28
3.3. Cyberpesten	p 30
3.4. Mediatietechnieken	p 32
3.5. Correlaties tussen de centrale variabelen en de achtergrondvariabelen	p 35
3.6. Resultaten van de deelvragen	p 38
3.7. Hypothesetoetsing	p 43
4. Discussie	p 46
4.1. Conclusies	p 46
4.2. Kanttekeningen	p 53
4.3. Aanbevelingen	p 54
Literatuurlijst	p 56
Bijlagen	p 59
Bijlage 1: Oudervragenlijst	p 59
Bijlage 2: Kindvragenlijst	p 67
Bijlage 3: Introductiebrief	p 73
Bijlage 4: Brief aan de ouders	p 74
Bijlage 5: Algemene informatiebrief voor scholen en leerkrachten	p 75
Bijlage 6: Afname-instructie voor de leerkracht	p 76

Samenvatting

Achtergrond: Naast alle prettige en leerzame ervaringen die kinderen kunnen opdoen op het internet, zijn er ook heel wat gevaren, waaronder bijvoorbeeld cyberpesten, het onderwerp van deze studie. Ouders kunnen mogelijk een rol spelen in de preventie van cyberpesten. Kinderen worden namelijk vooral gepest op het internet wanneer ze thuis zijn (Mitchell, Finkelhor & Wolak, 2004), en dus thuis het internet gebruiken. Er zijn vier soorten van mogelijke preventiemaatregelen te onderscheiden die ouders kunnen toepassen om het internetgebruik van hun kind te reguleren: interpretatieve mediatie, coviewing mediatie, restrictieve mediatie en technologische mediatie (Eastin, Greenberg & Hofschire, 2006).

Methode: De centrale vraagstelling van deze studie is in hoeverre bestaat er een relatie tussen de mediatietechnieken die ouders gebruiken ter preventie van cyberpesten en de betrokkenheid van kinderen bij cyberpesten. Tevens werd onderzocht in hoeverre er overeenstemming is tussen ouders en kinderen over het gebruik van mediatietechnieken door ouders. Dertien van de 21 aangeschreven scholen verleenden medewerking. Dit resulteerde in 538 ingevulde vragenlijsten, waarvan 279 door kinderen en 259 door ouders (responspercentage 86.5%).

Resultaten: Uit de resultaten blijkt dat 20.8% van de kinderen het voorbije schooljaar slachtoffer was van cyberpesten. Bij de grootste groep van deze kinderen, (19.7%), beperkte de ervaring met cyberpesten zich echter tot één- of tweemaal. Bij 1.1% van de kinderen komt cyberpesten één keer per maand of meer dan één keer per week voor. Er werd een relatie gevonden tussen de coviewing en interpretatieve mediatietechnieken die ouders gebruiken ter preventie van cyberpesten en de mate waarin hun kind slachtoffer was van cyberpesten. Ouders passen deze mediatietechnieken vaker toe naarmate hun kind vaker slachtoffer was van cyberpesten. Bij restrictieve en technologische mediatie werden geen significante effecten gevonden. Verder bestaat er het meest overeenstemming tussen ouders en kinderen over het

toepassen van technologische en restrictieve mediatietechnieken. Ouders blijken te onderschatten of en in welke mate hun kind slachtoffer was van cyberpesten en hoeveel tijd hun kind op het internet doorbrengt.

Conclusie en aanbevelingen: Er werd een positief verband gevonden tussen de mate waarin ouders coviewing en interpretatieve mediatietechnieken toepassen en de mate waarin hun kind slachtoffer was van cyberpesten. Negatieve verbanden (hoe meer ouders mediatietechnieken toepassen, hoe minder kinderen slachtoffer zijn van cyberpesten) werden niet teruggevonden. Het kan zinvol zijn om in toekomstig onderzoek deze verbanden ook na te gaan in relatie tot ouderschap. Aanknopingspunten voor preventie zijn te vinden in de communicatie tussen ouders en kinderen over cyberpesten. De vraag is of ouders over voldoende kennis en vaardigheden beschikken om met hun kind hierover te communiceren. Een grote groep ouders weet bijvoorbeeld niet hoe ze pestmails kunnen blokkeren of een online operator kunnen aanspreken.

Summary

Background: Besides all the fun and educational experiences that children can acquire on the Internet, there are many hazards, like for instance cyber bullying, which is the subject of this study. Parents can play a role in preventing cyber bullying.

Children are mainly bullied on the Internet when they are at home (Mitchell, Finkelhor & Wolak, 2004). There are four distinct types of possible preventive measures that parents can take to regulate their child's Internet use: interpretive mediation, coviewing mediation, restrictive mediation, and technological mediation (Eastin, Greenberg & Hofschire, 2006).

Method: The central question of this study is to what extent there is a relationship between the mediation techniques that parents use to prevent cyber bullying and the involvement of children in cyber bullying. It was also examined whether there is agreement between parents

and children about the use of mediation techniques by parents. Thirteen of the 21 schools contacted, cooperated. This resulted in 538 completed questionnaires, including 279 from children and 259 from parents.

Results: The results showed that during the past school year, 20.8% of the children were victims of cyber bullying. In most cases (19.7%) however, the experience with cyber bullying was limited to one or twice. Only 1.1% of the children were bullied on the internet once a month or more than once a week. A positive relation was found between the interpretive and covieing mediation techniques that parents use to prevent cyber bullying and the extent to which their child was a victim of cyber bullying. An explanation for this positive relation might be that parents apply these mediatietechnieken more frequently as their child becomes victim of cyber bullying. In restrictive and technological mediation, no significant effects were found. Parents and children show most agreement about the application of technological and restrictive mediation techniques. And parents appear to underestimate to what extent their child was a victim of cyber bullying and how much time their child spends on the Internet.

Conclusion and recommendations: A positive correlation was found between the extent of applying covieing and interpretative mediation techniques by parents and the extent to which their child was a victim of cyber bullying. Negative correlations (the more parents apply certain mediation techniques, the less their children will be cyber bullied) were not found. It may be useful in future research to examine these correlations in relation to perpetrators of cyber bullying. Leads for prevention can be found in the communication between parents and children about cyber bullying. The question rises whether parents have sufficient knowledge and skills to communicate and help their children. A large group of parents do not know how they can block plaque mails or how they can speak to an online operator.